

структуроване за хронологічним принципом, що дає змогу прослідкувати історію українців в Аргентині у динаміці.

Україномовне видання цієї книги було підготоване у відділі культурологічних досліджень Науково-дослідного інституту українознавства та рекомендоване до друку вченою радою цієї установи. Богдан Галайко, директор НДІУ, зазначив, що пишається тим, що установа долучилася до виходу в світ такої потужної наукової продукції. Він подякував організаторам заходу та подарував Посольству Аргентини в Україні низку наукових видань з історії України.

Оксана ОВСЬЮК

кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу культурологічних
досліджень НДІУ

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ С. ЦІПКА «УКРАЇНЦІ В АРГЕНТИНІ (1897–1950): ТВОРЕННЯ ГРОМАДИ». – КИЇВ: ДУЛІБИ, 2015. – 280 С.

Наприкінці XIX та й упродовж усього буремного XX століття велика частина українців залишала рідні землі у пошуках кращої долі та ліпших умов життя. З одного боку, це було спричинене непростю соціально-економічною та політичною ситуацією на теренах України. З другого – відкриттям кордонів та активною політикою окремих країн, що була спрямована на заохочення переселенців-колонізаторів. У результаті цих міграційних процесів у найбільших країнах Північної та Південної Америки утворилися значні діаспорні спільноти українців. Якщо українські діаспори в таких країнах, як Сполучені Штати Америки, Канада, відомі нашим дослідникам,

то створення та діяльність українських громад в країнах Латинської Америки знані не так широко. Саме тому публікація перекладу книги С. Ціпка «Українці в Аргентині (1897–1950): творення громади», присвяченої історії діяльності української діаспори в Аргентині, в українському видавництві «Дуліби» є помітною науковою подією.

Потрапляючи і вкорінюючись у віддалених куточках світу, українські громади не лише самі змінювалися та адаптувалися до нових умов життя, але й ставали помітними учасниками соціо-історичних процесів в країнах еміграції. У книзі С. Ціпка подана детальна історія розгортання кількох хвиль української

імміграції та зародження і формування української громади в Аргентині, яка першопочатково склала основу для сільськогосподарської колонізації провінції Місьйонес. Із цієї книги ми дізнаємося про те, як українська громада впливала на економічне, культурне та політичне життя однієї з найбільших латиноамериканських країн, а також підтримувала постійні культурні та політичні зв'язки з Батьківщиною. В праці представлена низка цікавих мікроісторичних подробиць життя української громади, діяльність різноманітних громадських, культурних та освітніх організацій діаспори, їхня взаємодія. Значна увага приділена ролі церкви у внутрішньому житті діаспори та розвитку її стосунків з офіційною владою.

Книга складається з шести змістових розділів, редакторської передмови та біографії автора. Перший та другий розділи присвячені першим двом хвилям імміграції до Аргентини. У першому з них детально розглядається створення перших українських поселень в Аргентині, у другому йдеться про наступну еміграційну хвилю, яка розгорнулася вже по Першій світовій війні (1920–1939 рр.). У цих двох розділах детально проаналізовано механізм переселення та процеси облаштування іммігрантів на нових землях, наведено статистичні дані про кількість новоприбулих сімей, їхнє економічне становище, трудову діяльність, а також досліджуються створення та перші кроки діяльності іммігрантських громадських організацій, таких як «Молода громада», «Просвіта», «Союз українських гетьманців-державників», «Сокіл», «Відродження» тощо.

Третій і четвертий розділи присвячені вивченню міжвоєнної діяльності

двох діаспорних громадських організацій: товариства «Просвіта» та «Союзу українсько-білоруських організацій». На прикладі цих двох товариств автор висвітлює націоналістичну та прорадянську позиції представників української громади, а також їхнє ставлення до подій 1930-х років.

П'ятий розділ книги вивчає становище української громади в Аргентині в роки Другої світової війни. В ньому переважно йдеться про політичну діяльність громадських організацій різного ідеологічного спрямування і їхню реакцію на воєнні події у Європі.

У заключному, шостому, розділі розкривається розвиток української спільноти в Аргентині у повоєнні роки. Саме по закінченні Другої світової війни до Аргентини вирушила третя іммігрантська хвиля з України. І хоча чисельність мігрантів цього разу була значно меншою від двох попередніх хвиль, проте ці переселенці були більш «заполітизованими», аніж їхні попередники. Частина людей з вищою освітою також була високою. Досвідчені інженери, геологи, художники вливалися до аргентинського суспільства, починали працювати на виробництві, в закладах освіти та культури. В повоєнні роки відзначалася діяльність Українського допомогового комітету (у складі Аргентинського Червоного Хреста), який займався питаннями координації та матеріальної допомоги українським біженцям, які прагнули переселитися до Аргентини. Також детально розглянуто діяльність українських церковних організацій в Аргентині: Української католицької церкви, Української автокефальної православної церкви, Української євангельсько-баптистської церкви.

Вартим уваги є супровідний матеріал книги: редакторська передмова та біографія С. Ціпка (М. Гримич). Зокрема, у вступному слові представлений змістовний історіографічний аналіз основної літератури з історії української діаспори в Аргентині. У біографічних відомостях показаний непростий візерунок життя та широкий науковий доробок дослідника українсько-іспанського походження, який народився у Великій Британії, а нині плідно працює у Канаді.

Книга ілюстрована історичними світлинами, фотографіями, взятими з архівів та газетних публікацій. З них дізнаємося, як виглядали житло, одяг та культова архітектура перших українських поселенців. На них бачимо також обличчя культурних діячів української громади в Аргентині та звичайних людей, представників української іммігрантської спільноти.

Окремо хотілося б відзначити високу якість перекладу книги (виконаний М. Гримич та С. Кухаренко). Перекладачі

є знаними фахівцями в галузі етнології та культурології, тому переклад спеціальної термінології є максимально коректним. Це є безумовним плюсом рецензованого видання, адже сьогодні, на жаль, зустріти фаховий переклад наукової літератури українською мовою не завжди вдається.

Одна з проблем сучасної української історичної науки та культурологічних досліджень полягає в обмеженому доступі українських дослідників до сучасних актуальних іноземних публікацій, що призводить до недостатньої інтегрованості в світові наукові процеси. Публікація перекладу монографії С. Ціпка є надзвичайно своєчасною і дає можливість поступово подолати такий стан речей у сфері українського діаспорознавства.

Олена СОБОЛЄВА

кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу культурологічних
досліджень НДІУ

КРУГЛИЙ СТИЛ НА ТЕМУ: «РОДИНА ГРУШЕВСЬКИХ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА ДЕРЖАВОТВОРЕННІ»

28 жовтня 2015 р. в Київському міському будинку вчителя з нагоди 185-ї річниці з дня народження Сергія Федоровича Грушевського відбувся круглий стіл на тему: «Родина Грушевських в історії української культури та державотворенні». Захід мав на меті привернути увагу до ролі дослідників-українознавців, громадсько-політичних діячів, педагогів відомої родини, які завдяки активній науковій, просвітницькій діяльності

вивели українську культуру на професійний рівень. Відзначення ювілею батька Михайла Грушевського стало одним із перших заходів, приурочених Дням Грушевського в Україні з нагоди 150-річного ювілею. Важливою підставою зиніційованого круглого столу стало рішення Київської міської ради від 4 березня 2015 р. про присвоєння імені українського професора Грушевського Сергія Федоровича спеціалізованій школі №14